

ÇİVİT MAVİSİ

Hikâyeler

Yeşim Monus

YEŞİM MONUS 1971 yılında Kayseri’de doğdu. Üniversite tahsilini Selçuk Üniversitesi’nde, yüksek lisansını Çanakkale 18 Mart Üniversitesi’nde tamamladı. Yirmi dört yıl boyunca sürdürdüğü yüksek lisans eğitiminin ardından, öğrencilik serüvenine Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde 1. sınıf öğrencisi olarak devam ediyor.

Aynı zamanda Ayarsız dergisi yazarı olan Yeşim Monus’un Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanan ilk romanı *Bozkır Kuş ve Balık*, 3. Haliç Genç Edebiyatçılar roman dalında birincilik ödülüne sahip. *Çivit Mavis*, yazarın yayımlanan ikinci eseridir.

Halen Çanakkale 18 Mart Üniversitesi’nde öğretim görevlisi olarak çalışmakta olan yazarın 1 kızı, 2 kedisi (ayrıca 32 tavuğu ve sayısız sincabı) bulunmaktadır. Rivayet odur ki, hikâyelerini örgü örerken kurgulamaktadır.

İÇİNDEKİLER

Acil Servis/13

Çörek Otu/19

Leyla/22

Müfize Başaran/28

Yakup Çavuş/35

Sünnet Düğünü/41

Firdevs'in Bayramı/48

Çivit Mavisi/59

Televizyon/65

Ölüm Sana Yakışmadı/72

Merhamet Deliği/76

Yalın Ayak/84

Hürriyet/95

Fazıl/103

Hıyardan Şemşem Kızı/109

Kestaneci Kemâl/126

Funda Keklik KARA' ya...

Kendi sesini duyamaz olduysa insan, kim ne der diye
düşünmeden yalın ayak düşmeli yollara.
Dünyayı aklınla algılayamaz olduğunda
tabanların değmeli toprağa, taşa, çimene, suya.

Kubilay Kavak'ın sözleri geliyor aklıma
“Serâzad, pervasız, engel tanımaz, çitleri deviren, bentleri
aşan, barikatları yıkan bir üslûpla; topun gelişine vurur
gibi, menzilini bilmeden yürür gibi, baktığın herkesin içini
görür gibi yazmak...”

Yazamaz ve hatta okuyamaz olduğunda insan,
aynı böyle, Kubilay Kavak nasıl yazıyorsa
öyle yürümeli. Menzilini arar gibi,
yalın ayak... yürümeli...

Sonunda menzil bulunur mu bilmiyorum
ama kendi içine bakabilmenin,
kendi sesini yeniden duyabilmenin en iyi yolu bu...

Haydi!

Yollara düşme vakti...

ACİL SERVİS

ACİL SERVİSİN hasta yatakları soluk sarı, yarı parlak, eski, ucuz ve sefil bir perde ile ayrılmış birbirinden. Perde o kadar zavallı ki, kedi tırmalamış gibi tiftik tiftik olmuş her yanı. İnsan burada şifa bulup iyileşeceğine inanamıyor. Bunları söküp götürmek ve yıkamak geliyor içimden. Tertemiz yıkansa belki düzelir. Belki bu kadar zavallı görünmez. Ütülemek de lazım. O zaman iyileşme umudu daha güçlü bir şekilde sirayet edebilir hastalara. Yan yana dizilmiş hasta yataklarından en baştakinde oturuyorum. Yandakiler görünmüyor ama bu sarı perdeler karşı tarafta bulunan doktor ve hemşirelerin ve tabii karşı tarafa sıralanmış diğer yatakların görülmesine mani olamıyor. Yanda kim var, derdi nedir bilmiyorum, sesinden genç bir kız olduğu anlaşılıyor sadece. Üniversitede öğrenci olmalı. Yanında bir başka genç kız “Aileni arayayım mı?” diyor. İstemiyor bizimki. “Telaş eder, gelse gelemez onca yol, arama.” İstirabım, kendimi bildim bileli beynimin içinde mütemadiyen koşturan atlıları bile yavaşlatacak güçte olduğundan sanırım, etrafı mobese kamerası gibi gözleyebilecek gücüm var şu an.

Hayretle fark ediyorum ki “her anında büyük bir telaş var” diye aklıma sabitlediğim acil servis algısı aslında o kadar da doğru değilmiş. Büyük bir önyargıymış ya da insan kendi telaşının her yere yayıldığını zannediyormuş. Doktorların hemşirelerin sürekli koşturduğunu, stres ve paniğin hakim olduğunu, telaşlı konuşmaların hiç bitmediğini sandığım acil serviste; hastaların gördüğü, var olduğunu sandığı, algıladığı bu sahte telaşın dışında bir dünya

olduğunu fark ediyorum. Ağrım dinsin diye yapılan iğne mi sakinleştirdi beni, bunu fark edecek hale gelmem ilaçtan mı acaba? Doktorlar kendi aralarında konuşuyorlar. Konuşmaların çoğu hastalarla ilgili; semptomlar, ilaçlar, dozlar falan ama gündelik bir sohbet de dönüyor ortalıkta. Bir tanesi yarınki programını anlatıyor. Yemekten sonra sinemaya gideceklermiş. Diğeri görmüş o filmi beğenmiş, gitsinlermiş. Genç bir doktor, sağımdaki hastayla çok ilgileniyor. Gidip gelip sorular soruyor, açıklamalar yapıyor, o kadar çok detay veriyor ki ya yeni mezun bir hevesli ya da öğrenci kız çok güzel diyorum. O hastalıkla ilgili derin bir bilgiye sahip oldum.

Bir tane hekim; hem yaşı var hem de otoriter bir havada talimatlar veriyor. Bu servisin bugünkü komutanı olduğu her halinden belli. Gözü bana takıldı. Belli belirsiz gülümsedim. Yanıma gelip “Siz?” dedi. Evet ben, ben ne? “Ölecek miyim doktor?” diye sevimsizlik yapasım bile var aslında. Nefret ederim, böyle bir kelime söylenip bir paragraf cevap beklenmesinden. Acil servisin yüzü suyu hürmetine sulandırmadım konuyu ama cevap da vermedim. Devam etmesini ve tam olarak cümlesini tamamlamasını bekler bir şekilde baktım.

- Siz burada ne yapıyorsunuz?

Bir kez daha ve derinden hissettim küstah doktorlara karşı olan olumsuz hislerimi. Yarı tanrı doktor! Şifa dağıtan kurtarıcı! Her biri Gregory Hause sanıyor kendisini. Acil-deysen oturamazsın, yatman gerek. Yatmıyorsan, “Siz?”.

Akıllı telefonlar sağ olsun, kalem de var benimkinin. Olur olmaz yerde bir şeyler yazıp milleti tedirgin ediyorum. Evet acil servis ve birazdan damar yolu açacak ve belki başka iğneler yapacaklar. Yüce Zeus’a karşı efendi olmayı daha uygun buluyorum.

“Eczaneden siparişleriniz oldu, onları bekliyorum” dedim. O ara asistanı koşturup dosyamı getirdi. “Hımm” der

gibi bir ifade ile bakıyor yazanlara. Dosyayı asistana verdi ve yürümeye başladı. Asistan hemen peşinden seğırtti, izin istiyor. Yarın gitmesi lazımmiş. Annesi “muhakkak gel” demiş. “Anneler sürekli çağırır oğlum, boş ver sen onu. İzin mizin yok!” Bir sürü kabloyla makinelere bağlanmış, gençliğin sonu, kocalığın önü denecek yaştaki adamın başında durdu yüce Zeus. “Durum nedir?” izin alamayan doktor cevapladı:

- Stabil.

Zeus hüküm verdi:

- Hımm, eks olacak.

O eks olacak olmaya ama kızının elinde eks olacak babanın ayakkabıları var. Olanları henüz kavrayamamış durumda. “Yürüyerek getirdim” diyor. Yumuyor gözlerini, yaşlar süzülüyor. Tekrar ediyor:

- Ama bir şey yoktu, yürüyerek geldik, içim daralıyor dediydi tek.

Korkmuş, şaşkın, çaresiz halde ama acil serviste ölüm rutindir. Canımızın derdine düştüğümüz acil serviste ölümün bir rutin olduğunu böyle net bir şekilde hissetmek garip bir duyguya yol açıyor insanda.

Aynı mekânda sağlık ekibinin ve hastaların iki ayrı dünyası var. Nereden baktığına göre değişen iki ayrı film gibi. Doktorlar, hemşireler yorgun. Her birinin gözleri kan çanağı. Herkes evinde, tatlı uykusundayken çalışmak, bayram seyran demeden çalışmak kolay değil elbet. Hem de uğraştığın “can” iken...

Yaşlı bir kadın geçiyor hasta kabul bankosunun önünden. Solmuş çiçekli şalvarı ve tüycüklenmiş örgü yeleği, pırl pırl parlayan ayakkabılarıyla tezat içinde. Yaşlılık lekeleriyle dolu, mavi damarları belirginleşmiş, kırışık, kuru ellerini beline koyup sanki hastanenin acil servisinde değil de açık bir ovada ufuklara bakar gibi baktı sağından soluna doğru, usul usul. Göz pınarları ıslak... Canlılığını yitirmiş

dudakları, buruş buruş yüzüyle, acının gelip tam alınının ortasına iki derin çizgi halinde yerleşmiş kırışıklarıyla bakıyor. Nerede olduğunu o an anlamış gibi dalgınlığından bir anda kurtuldu, dönüp karşı tarafta dizili yataklara yöneldi. Hali ahvali hiçte iyi görünmeyen bir amcanın yanında durdu. Alnının kırışıkları şimdi daha belirgin, daha derin. Galiba ağlıyor. Elli beş yıllık hayat arkadaşı... Ölecek...

Ölecek mi? Belki! Belki de ölmeyecek ama o bunu bilemez ki. Hiçbir şey anlamıyor söylenenlerden. Çünkü doktorlar “o kadar da okuduk, şimdi sizinle aynı dili mi konuşacağız!” havasında anlatır bize. Belki anlatmaz bile. Anlamıyor kadın söylenenleri. Onun göstergeleri başka. Benzinin sarılığı, soluk alıp verişinin sıklığı, derinliği, ellerinin soğukluğu, gözlerinin ferisi... Tüm dileği önce kendisinin ölmesiydi. “O ölürse ben başımı güdemem” diye düşünür dururdu. Hâlâ aynı fikirde. Hayat umduklarımızdan bir kısmını verir belki ama çoğunu vermez. İşte şimdi hastanedeler ve hasta yatağında baygın yatan kendisi değil, kocası. “İnşallah ölmez, ölürse...” diyor. Kendiyle konuşuyor. Yıllardır kendi eliyle besleyip büyüttüğü endişesiyle konuşuyor içinden. Nereden mi biliyorum? Tabii ki bilmiyorum. Tahmin ediyorum sadece. Ben olsam böyle dilerdim. Şimdi bana verilecek olan ilaçları almak için eczane arayan evdeşim, yoldaşım ölürse ben başımı güdemem. Tamam, güderim de gütmek istemem. Hayatımı bölüştüğüm adam ölürse hayatım kalır mı bilmiyorum. Öksüz kalan takım çantaları, dalış kıyafetleri, çeşit çeşit olta takımları ve tekir kedisi... Ne derim ben Sümbül’e o vakit? Hep aynı yere oturur benim adam. Sümbül kedi oraya başkası oturunca gidip avaz avaz miyavlar, olmadı tırmalar, oturamazsın. Ne derim ben Sümbül’e!

“Ölmese, benden önce ölmese...” Bugün değilse yarın ikisinden biri ölecek. Gençken de ölebiliriz de yaşlanınca kesin ölüyoruz ama bu kadıncağzın adamı ölürse... Elleri-

ni tutuyor adamın. Adam, ömrünün yüzde sekseni. Çocuktuda daha evlendiğinde. On altı var mıydı yaşı?

İlaçlarım geldi o arada. Serumun içine katıldı birçoğu. Yan yataklardan birinde bir kadına şikâyetleri soruluyor. Yaz kızım, her yerleri ağrıyor. Sabırla tekrar soruyor doktor:

- En çok nerelerin ağrıyor, yani buraya gelmene sebep olan en önemli ağrı ne?

Cevap:

- Hepsi.

Serum damla damla kanıma karışıyor. Sevgilim başımda bekliyor. Yüzüne bakıyorum. Hiçbir endişe yok. Soğukkanlıdır, ketumdur, duygu sellerine kapılmaz, o selde ne kendini ne de karşısındakini boğar. Dışarıdan bakarsan gördüğün bu kadardır. Şefkati, sevecenliği, vicdanı, öfkesi, aşkı, kızgınlığı, kederi; içinde yaşayan duygusu her neyse o an, baktığında anlaşılmasın bir adamdır. Bunca yılda öğrendim ki bütün bunları gözlerinin içine bakmadan anlayamazsın. Kurduğu bütün cümlelerden daha çok şey söyledi bana gözleri. En güzel şeyleri onlar söyledi. O da bana döndü bir an.

- Ölecek miyim? dedim.

- Yok, ben senden önce öleceğim, sen benim maaşımı yiyeceksin, dedi.

- İyi fikirmiş, diye mırıldandım gülümseyerek.

Siren sesleri duyuluyor. Ambulans bir tane değil sanki. Siren sesleri ortalığı velveleye verecek kadar fazla. Tüm sağlık ekibi kapılara doğru yöneldi. "Trafik kazası, yaralılar var" dedi birisi. Sedyelerle yaralılar taşınıyor içeri. Kan revan içinde hepsi. Bakamıyorum. Acil serviste kan rutindir. Personel kanı görmüyor. Herkese müdahale ediliyor. Doktorlar, hemşireler kan içinde kalıyor. Cansiperane dedikleri bu herhalde! Cephede savaşta gibi hissediyorum kendimi. Savaş muhabiri gibi. Sabah olmak üzere...

Acil serviste yaşam 24 saat sürüyor.

Acil serviste kan rutin, ölüm de öyle...

Yüce Zeus'a o kadar kibar davrandım ama yine de serumu katılamayan, kasa enjekte edilecek iğneyi "Bu iğne çabuk donuyor" diyerek 3 kere batırıp çıkardılar. Serumum bitti, reçetem yazıldı. Çıkardılar beni. Acil servisin kapısından çıkarken serin hava çarptı yüzüme. Dışarıdaki dünyanın güzelliğine kavuşmanın sevinci doluyor içime. Seher vakti ne güzel...

"Yürüyerek getirmiştim ama bir şey yoktu..."

Kocamın kolundayım. Ona yaslanarak döndüm sese doğru. Eşiğe oturmuş genç kadın. Babasının eskimiş ayak-kabıllarını göğsüne bastırmış. Beni görmüyor, hiçbir şeyi görmüyor. Geçtiği kapıdan bir daha geri dönüş olmadığını anlayan, gerçek manada imkânsız olanla yüz yüze gelmiş insanların korkunç çaresizliğinde; ağlıyor.

"Ölmemiştir, bir şeyi yoktu, yürüyerek getirdim..."

ÇÖREK OTU

“Ölümden başka her derde devadır.” dedi inanmış bir sesle. Küçük bir kese kâğıdı içinde bir avuç çörek otu uzattı. Uzandım, elleri ellerime değdi. Mavi darımarlı, buruşuk ama yumuşacık ellerini tuttum bir süre. Gözlerime baktı. Gülümserken kayboldu gözleri, “Al!” dedi. Kutsal bir emaneti alır gibi aldım. Ölümden başka her derde devaymış. Bin yaşında, egzotik giysiler içinde, bir dudağı yerde bir dudağı gökte bir büyücüye değilse de, evvel zaman içinden, kalbur saman içinden gelmiş yaşlı bir şamana benliyordu. Yine de çok inandırıcı geldi bana sözleri.

Ota çöpe hep inandım ben. Herkesin hayatında yok mu zaten biraz şaman âdeti? Zencefil, bal ve limonun aşkı iyileştirir beni, güç verir, nane limon elbette şifadır ama ölümden başka her derde deva olunca mevzu, itikadına uygun olsa da, iddianın muazzamlığı karşısında ürperdiğimi hatırlıyorum. Sarı saman kâğıttan yapılmış küçücük kesekâğıdını burnuma götürüp kokladım, o tanıdık bildik koku burnumdan girip beynimin tüm kıvrımlarında dolaştı. “Nasıl olacak bu iş anneanne?” dedim yine de.

Gözlerini -kızdığında olduğu gibi- kısarak baktı. Anladım ki daha bir şey söylenmeyecek. Yoksa tespahi ile yapıştırtıverirdi denk gelen yerine. İnandım iman ettim. Devadır!

*

**

Muska böreği yaptım, çörek otunu serperken yine o bildik tanıdık çörek otu kokusu, aldı getirdi o günü, avuçlarıma bıraktı. Ölümden başka her derde devaydı işte. Anne-

anneme özlemimi gideriyordu, kış çayının içinde ayvanın yanına yakışıyordu, mis gibi kokuyordu. Memleketimde, nazar değdiğinde soğan kabuğunun üstüne konuyor ve ateşte yakılıp dumanıyla tütsülüyorduk nazara geleni. Çeyizlerin üzerine, gelinlerin başına ve hatta son yolculukta kefenin içine serpilirdi. Ölüme çare olamadıysa da orada bizi karşılayacaklara bir hoşluk sağlıyordu demek ki. Ölüye de diriye de serpip duruyorduk o küçücük kara tanecikleri.

Gittiğinde, ayrılığın üzerine serptim bir tutam. Dönüşünü sağlayamazsa da acını alır diye düşündüm ki o acı, çörek otundan başka bir şeyle tedavi edilemezdi.

“Peki”leri sevmezdin sen, pis bir kabullenişti, “kerhendir” peki derdin. “Peki” dememek için çörek otuyla “belki” dedim ardından. “Hoşça kal”dan hoşlanmazdın, “Ne de çok benzer ‘peki’ye, gidenin boşluğunu kalana bırakan” derdin. Sen “gidiyorum” dedin, ben çörek otuna sığındım.

Çörek otu seni geri getirmedi, ama acını hafifletti en azından. Seni sevmeye devam ederken hasretine eşlik etti... Acımı tatlandırdı, hasreti sevdaya dönüştürdü. Her böreği sana yaptım ben. Sen börek sever misin? Hiç bilemedim. Seninle gündelik hayatı paylaşmayı ne çok istemişim. Hiç vakit olmadı. Bir banka yan yana oturup batan günü seyretmek ya da kuşları, kuşlar da olur tabii neden olmasın, kuşları seyretmek... Karşılıklı gazete okumak kahvaltı masasında; gamsız, tasasız, zaman kaygısı olmadan, nasıl olurdu acaba?

Sevişme bir uçurtmaysa ipi aşkın elinde olmalıydı. Uçurtmanın ipini kopardığı zamanlardaydık. Aşksız sevişmelerin dünyası dardı, sevişmesiz aşklar çağından geliyordum. Nede olsa geçen yüz yılda doğmuş bir insandım. Kırdığım kalpler, cam kırıklarıyla doldurduğum kendi kalbim, eskimiş duygularım vardı. Örselenmiş bir yüreğe yürek denirse diye haykırmıştı bana sevgimi gösteremediğim sevgilim. Sevmek onun için sevişmek demekti zahir ama

kızarken bedenden değil yürekte bahsediyordu. Çok âşık olduğunu sanıp, sevişmezsem kaybederim diye korktuğu için bedeniyle birlikte ruhunu da örseliyordu insanlar. Masum değilim demiştin sana, “Kim masum ki!” diyerek ortak oluvermiştin her şeye. O gün sevdim ben seni. Ben seni hiç görmeden sevdim. Hiç karşılaşmadan ayrıldık zati.

Ben sende kendimi temize çektim, tüm eski hikâyelerimi, yangın yerine dönmüş kişisel tarihimizi temize çektim. Cam kırıklarını süpürdün kalbimden, narından çokça. Ellerinin sıcaktı, yumuşaktı, dokunduğün yeri iyileştirdin. Minik minik umutlar serpiştirip yaraların yerine, huzurlu uykulara yatırdın beni her gece. Uykunun koynunda kaybolmadan önce ellerini saçlarımda hissettim hep. Yavaş yavaş kapandı yaralar. Yeniden iyi bir insan olduğuma inandım, canı gönülden inandım. Dünyanın iyi bir yer olduğuna yeniden inandırdın beni. Tüm suçlarıma ortak oldun, hiçbir suçumu bilmeden. Günahlarımı hafifledi sanki sen “Hiçbirimiz masum değiliz” derken. Hiç sormadın “Ne yaptın ki sen bu kadar büyük” diye. Sormadığın için belki, ne yapmış olursam olayım beni affedeceğine inandım. Sen affedersen ben de affedebilirdim kendimi.

Ben sana seni sevdiğimi hiç söylemedim. Sevmediğimden değil gerek olmadığından. Sana da hiç söyletmedim. Sevgi vardıysa sözlere dökülmesine gerek olmamalıydı. Gözlerinde görmek istedim, gözlerin uzaktaydı ama bazen gözüm kapalıyken bile iki satır yazıdan sevdana kandım ben.

Ben sende bütün pişmanlıklarımın arındım. Yıkandım yundum, akça pakça oldum. Yüzünü görmeden sevdiğim, tenini bilmeden seviştiğimsin sen.

“Veda”na kızamadım o yüzden. Hakkım ana sütü gibi helaldir sana, sevdan deva oldu yaralarımıza.